

ภาค 26

29 ม.ค. 63

9.20 น

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รหัสเรื่อง : ส33521

รับที่ : 51115/63

วันที่ : 29 ม.ค. 63 เวลา : 9:05

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๒๐๐๔/ ๕๐๕

กระทรวงยุติธรรม

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๘

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๕๓ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของที่ประชุมแห่งกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล
(Hague Conference on Private International Law)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว (ล) ๑๖๗๑๒ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗
๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๒/ว ๑๑ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. รายงานการประชุมพิจารณาการเข้าเป็นสมาชิกของที่ประชุมแห่งกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายเอกชน
ระหว่างประเทศ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗
๓. รายงานการประชุมพิจารณาการเข้าเป็นสมาชิกของที่ประชุมแห่งกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายเอกชน
ระหว่างประเทศ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๗
๔. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนที่สุด ที่ กต ๐๘๐๔/๗๔๙ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ด้วยกระทรวงยุติธรรมขอเสนอเรื่อง การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของที่ประชุมแห่งกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมาย
ระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล (Hague Conference on Private International Law) มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา
โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี
พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) รวมทั้งสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านการเมือง การต่างประเทศ และความมั่นคง ทั้งนี้
รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับกับการบริหารราชการกระทรวงยุติธรรมได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอ
คณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ เมื่อวันที่ ๒๑ - ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๗ กระทรวงยุติธรรมได้เข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยน
แนวปฏิบัติที่ดีเลิศว่าด้วยการบังคับคดีระหว่างสภาเจ้าพนักงานบังคับคดีระหว่างประเทศและประเทศสมาชิกอาเซียน
โดยในการประชุมดังกล่าว นาย Christophe Bemasconi เลขาธิการที่ประชุมแห่งกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมาย
ระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล (Hague Conference on Private International Law: HCCH) ได้เชิญให้ประเทศไทย

/เข้าร่วมเป็น...

เข้าร่วมเป็นสมาชิกของ HCCH รวมถึงเข้าเป็นภาคีสัญญาต่าง ๆ โดยมีค่าธรรมเนียมการเป็นสมาชิกปีละ ๑๘,๐๐๐ ยูโร (ประมาณ ๘๐๐,๐๐๐ บาท ในขณะนั้น) ซึ่งปลัดกระทรวงยุติธรรมในขณะนั้น (นายกิตติพงษ์ กิตยารักษ์) ได้เห็นชอบให้รับเป็นเจ้าภาพในการพิจารณาเข้าร่วมเป็นสมาชิกของ HCCH

๑.๒ กระทรวงยุติธรรมได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และกระทรวงการต่างประเทศ เข้าร่วมการประชุมเพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการเข้าเป็นสมาชิก HCCH จำนวน ๒ ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ และครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๗ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นพ้องกันว่า การเข้าเป็นสมาชิกจะทำให้ไทยได้รับประโยชน์ในการมีส่วนร่วมให้ความเห็นเพื่อพิจารณาการออกอนุสัญญาต่าง ๆ รวมไปถึงการได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการด้านต่าง ๆ ซึ่งพลเอกไพบูลย์ คุ้มฉายา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (ตำแหน่งในขณะนั้น) ได้เห็นชอบกับแนวทางที่ไทยจะเข้าเป็นสมาชิก HCCH เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๘

๑.๓ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ นาย Christophe Bemasconi เลขาธิการ HCCH ได้เข้าเยี่ยมคารวะรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เพื่อหารือประเด็นการเข้าเป็นสมาชิก HCCH ของไทย โดยกระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๒๐๐๔/๔๕๒๒ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ นำส่งข้อมูลและความเห็นเกี่ยวกับการเข้าเป็นสมาชิก HCCH พร้อมมอบหมายผู้แทนกระทรวงยุติธรรม เข้าร่วมการหารือดังกล่าวด้วย โดยสาระสำคัญของการหารือ คือ ไทยได้ตอบรับที่จะพิจารณาการเข้าเป็นสมาชิก HCCH ตามที่นาย Bemasconi เสนอ และมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมและกระทรวงการต่างประเทศร่วมกันดำเนินการพิจารณาการเข้าเป็นสมาชิก HCCH

๑.๔ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ได้อนุญาตให้นาย Christophe Bemasconi เข้าเยี่ยมคารวะและหารือข้อราชการ ณ ห้องรับรอง ๑ ตึกบัญชาการ ๑ ทำเนียบรัฐบาล โดยผู้เข้าร่วมหารือฝ่ายไทยประกอบด้วยปลัดกระทรวงยุติธรรม และผู้แทนจากกระทรวงยุติธรรม พร้อมด้วยอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย และผู้แทนจากกระทรวงการต่างประเทศ ทั้งนี้ ผลการหารือได้ข้อสรุปว่า ฝ่ายไทยเห็นชอบต่อการเข้าเป็นสมาชิก HCCH และได้มอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักดำเนินการในส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าเป็นสมาชิกต่อไป

๒. เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของที่ประชุมแห่งกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล (Hague Conference on Private International Law) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย และมีค่าใช้จ่ายในการเข้าเป็นสมาชิก ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องใช้งบประมาณแผ่นดินนอกเหนือจากที่ได้รับอนุมัติไว้แล้วตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม จึงเป็นเรื่องที่เข้าข่ายสามารถเสนอต่อคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๔ (๗) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เนื่องจากสภาที่ปรึกษาว่าด้วยกิจการทั่วไปและนโยบาย (Council on General Affairs and Policy) ของที่ประชุมแห่งกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล ซึ่งมีหน้าที่พิจารณาการเข้าเป็นสมาชิก จะประชุมพิจารณาการเข้าเป็นสมาชิกในวันที่ ๓ - ๖ มีนาคม ๒๕๖๓

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย

๔.๑ ที่ประชุมแห่งกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล มีประวัติความเป็นมา การกิจ และข้อมูลโดยสังเขป ดังนี้

๔.๑.๑ ที่ประชุมแห่งกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล (Hague Conference on Private International Law) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๘๙๓ ประกอบด้วยสมาชิก ๘๓ ราย คือ ๘๒ ประเทศ และสหภาพยุโรป จากทุกทวีปทั่วโลก โดยประเทศสมาชิกอาเซียนซึ่งเข้าเป็นสมาชิก HCCH แล้วมี ๔ ประเทศ ได้แก่ มาเลเซีย สิงคโปร์ เวียดนาม และฟิลิปปินส์ HCCH เป็นองค์การระหว่างรัฐบาล (Intergovernmental Organization) ที่ได้รับสถานะเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๕๕ อีกทั้ง มีความหลากหลายในมิติด้านกฎหมาย และมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาและจัดทำเครื่องมือทางกฎหมายนานาชาติซึ่งตอบสนองกับความต้องการของโลก

๔.๑.๒ พันธกิจหลักของ HCCH คือการพัฒนาความเป็นเอกภาพของระบบกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล โดยการหารือความตกลงร่วมกันระหว่างประเทศ เช่น เขตอำนาจของศาล กฎหมายที่บังคับใช้ในขอบเขตกฎหมายเอกชนหลายหัวข้อ เช่น กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ กฎหมายธนาคาร รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวกับนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลธรรมดา เช่น กฎหมายบุคคลและครอบครัว HCCH เป็นศูนย์กลางความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างประเทศในด้านกฎหมายเอกชนโดยมีความมุ่งหวังสูงสุดเพื่อเพิ่มความรัดกุมทางกฎหมายสำหรับทุกนิติสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และจัดประชุมใหญ่ทุก ๔ ปีเพื่อเจรจาและจัดทำสนธิสัญญา รวมถึงกำหนดกรอบงานในอนาคต โดยอนุสัญญาต่าง ๆ จัดทำขึ้นจากคณะทำงานซึ่งประชุมกันหลายครั้งในหนึ่งปี

๔.๑.๓ อนุสัญญาซึ่ง HCCH จัดทำขึ้นและมีผู้ลงนามให้สัตยาบันมากที่สุด เช่น อนุสัญญากรุงเฮกว่าด้วยการยกเลิกข้อกำหนดของการนิติกรรมสำหรับเอกสารมหาชนจากต่างประเทศ (Hague Convention Abolishing the Requirements of Legalisation for Foreign Public Documents: The Apostille ๑๙๖๑) อนุสัญญากรุงเฮกว่าด้วยการนำส่งหลักฐานในต่างประเทศ (Taking of Evidence Abroad) อนุสัญญากรุงเฮกว่าด้วยการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (Access to Justice) อนุสัญญากรุงเฮกว่าด้วยลักษณะทางแพ่งในการลักพาตัวเด็กข้ามชาติ (Hague Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction) อนุสัญญาว่าด้วยการรับรองการหย่า (Recognition of Divorces) อนุสัญญาฉบับใหม่ที่มีการจัดทำไม่นานมานี้ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยการเลือกศาล ปี ค.ศ. ๒๐๐๕ เป็นต้น นอกจากนี้ คณะเลขาธิการยังได้ดำเนินการจัดประชุม สัมมนา ให้ความช่วยเหลือในการประชุมทั้งระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับโลก เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้ อนุสัญญา และแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจของศาล หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทางกฎหมายอีกด้วย

๔.๑.๔ ปัจจุบันไทยยังไม่ได้เป็นสมาชิก HCCH แต่ได้มีการทำความตกลงกับบางอนุสัญญาของเฮกฯ คือ อนุสัญญากรุงเฮกว่าด้วยลักษณะทางแพ่งในการลักพาตัวเด็กข้ามชาติ (Hague Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction) ซึ่งไทยได้ทำการภาคยานุวัติ (accession) เรียบร้อยแล้วเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๕ และอนุสัญญากรุงเฮกว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือเรื่องการรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ (The Hague Convention on the Protection of Children and Co-operation in Respect of Inter-Country Adoption: Hague Adoption Convention) ซึ่งได้มีการให้สัตยาบัน (ratification) แล้วเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๗

๔.๒ ขั้นตอนและรายละเอียดการดำเนินการเพื่อเข้าเป็นสมาชิก

๔.๒.๑ ขั้นตอนและวิธีการเข้าเป็นสมาชิก

การเข้าเป็นสมาชิกของ HCCH ซึ่งเป็นองค์การระหว่างรัฐบาล จำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ในการนี้ หลังจากที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแล้ว ประเทศไทยในฐานะประเทศผู้สมัคร (Candidate State) จะต้องมีคำร้องขอไปยังรัฐบาลเนเธอร์แลนด์ เพื่อนำเสนอประเทศไทยให้ประเทศสมาชิก HCCH

พิจารณาการรับเข้าเป็นสมาชิก โดยประเทศสมาชิกฯ จะพิจารณาคำร้องขอดังกล่าวภายใน ๖ เดือนและประเทศผู้สมัครจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคะแนนเสียงข้างมาก (Majority vote) ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเพื่อรับรองการเข้าเป็นสมาชิก ภายหลังจากที่ได้รับคะแนนเสียงข้างมากดังกล่าวแล้ว ประเทศผู้สมัครจะต้องมีหนังสือแสดงการยอมรับธรรมนูญของ HCCH โดยการเข้าเป็นสมาชิกจะมีผลทันทีเมื่อได้ทำการยอมรับธรรมนูญของ HCCH ทั้งนี้ หนังสือแสดงการยอมรับดังกล่าวไม่เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่จะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแต่อย่างใด

๔.๒.๒ ค่าธรรมเนียม

การเข้าเป็นสมาชิกของ HCCH จะต้องใช้งบประมาณ สำหรับปี ค.ศ. ๒๐๑๙ – ๒๐๒๐ จำนวน ๒๒,๕๐๐ ยูโร (คิดเป็นเงินไทยประมาณ ๗๖๖,๐๐๐ บาท อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓) ทั้งนี้ การคิดค่าธรรมเนียมการเป็นสมาชิก HCCH เป็นไปตามระเบียบทางการเงินของ HCCH (Financial Regulations)

๔.๒.๓ ผลของการเข้าเป็นสมาชิก

๔.๒.๓.๑ การเป็นสมาชิกจะทำให้ไทยมีสิทธิในการเข้าร่วมกระบวนการเจรจา ร้างอนุสัญญาหรือตราสารระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นโอกาสให้ไทยสามารถผลักดันวัตถุประสงค์หรือความต้องการของไทยบนเวทีระหว่างประเทศได้ และทำให้ไทยได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำจาก HCCH ในการบังคับใช้และปฏิบัติตามอนุสัญญากรุงเทพฯ ฉบับต่าง ๆ

๔.๒.๓.๒ กระทรวงยุติธรรมในฐานะหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการเป็นสมาชิก HCCH ของไทย จะต้องดำเนินการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมเตรียมการเพื่อระดมความคิดเห็นและประเด็นที่ไทยจะเสนอหรือผลักดันสำหรับการส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมประจำปีของ HCCH จัดขึ้น ณ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ รวมถึงการประชุมคณะทำงานอื่น ๆ ของ HCCH ในประเด็นที่ไทยเห็นสมควร

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใด ๆ

๖. ผลกระทบ

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

ค่าธรรมเนียมสมาชิกตามข้อ ๔.๒.๒ จำนวน ๒๒,๕๐๐ ยูโร หรือคิดเป็นเงินไทยประมาณ ๗๖๖,๐๐๐ บาท (อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓) สำหรับปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เบิกจ่ายจากเงินนอกงบประมาณของกระทรวงยุติธรรม

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๘.๑ กระทรวงยุติธรรมได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด และกระทรวงการต่างประเทศ เข้าร่วมพิจารณาความเหมาะสมในการเข้าเป็นสมาชิกของ HCCH จำนวน ๒ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ และครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๗ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นพ้องกันว่า การเข้าเป็นสมาชิกจะทำให้ไทยได้รับประโยชน์ในการมีส่วนร่วมให้ความเห็นเพื่อพิจารณาการออกอนุสัญญาต่าง ๆ รวมไปถึงการได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการด้านต่าง ๆ ดังความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ – ๓

๘.๒ กระทรวงการต่างประเทศเห็นชอบต่อการเข้าเป็นสมาชิก HCCH เนื่องจากเห็นว่า การเข้าเป็นสมาชิก HCCH จะเป็นประโยชน์ต่อการติดตามพัฒนาการของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองดูแลสิทธิและผลประโยชน์ของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมข้ามรัฐ หากไทยมีบทบาท ในการแสดงท่าทีหรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดทิศทางของกฎหมายระหว่างประเทศดังกล่าวตั้งแต่ต้น จะเป็นโอกาสอันดีให้ไทยสามารถผลักดันกฎหมายระหว่างประเทศในกรอบแผนกคดีบุคคลให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ ของไทย และสามารถปรับปรุงกฎหมายภายในของไทยให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลได้อย่างทันที่ที่ ดังความละเอียด ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

๙. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗)

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงยุติธรรมขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบให้ไทย เข้าเป็นสมาชิกของที่ประชุมแห่งกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล (Hague Conference on Private International Law) เพื่อกระทรวงยุติธรรมจะได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ เทพสุทิน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

กองการต่างประเทศ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๔๔๔๗

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๖๖๒-๓

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ iad@moj.go.th